

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: تاریخ ۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰:۱۰ صبح
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور داخل و خارج کشور خرداد ۱۴۰۳		
پایه دهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۳ صفحه	مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://azmoon.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) صحیح (./۲۵) ب) غلط (./۲۵) ج) غلط (./۲۵)	درس ۴، ص ۳۸ درس ۸، ص ۷۶ درس ۱۲، ص ۱۰۹
۲	الف) ۲- حمورابی (./۲۵) ب) ۳- چندرا گوپتا (./۲۵) ج) ۱- شی هوانگ تی (./۲۵)	درس ۴، ص ۳۷ درس ۵، ص ۴۵ درس ۵، ص ۴۷
۳	الف) کاخ تیسفون (./۲۵) ب) طاق بستان (./۲۵)	درس ۱۶، ص ۱۵۰ درس ۱۶، ص ۱۵۱
۴	الف) ۳- کشف رود (./۲۵) ب) ۱- سالنامه شاهان آشوری (./۲۵)	درس ۸، ص ۷۲ درس ۹، ص ۸۱
۵	الف) <u>عبادت و شکرگزاری</u> به درگاه خداوند (ذکر یک مورد کافی است.) (./۲۵) ب) <u>شریف و آزاده</u> (ذکر یک مورد کافی است.) (./۲۵)	درس ۱۲، ص ۱۱۶ درس ۹، ص ۸۰
۶	الف) تاریخ، علمی است که به مطالعه جنبه های مختلف زندگی انسان ها و جامعه ها در گذشته می پردازد (./۵) و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می کند. (./۵) ب) در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت (./۵) و شاعران و موسیقی دانان دوره گردی که به گوسان ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان ها را از حفظ برای مردم می خواندند. (./۵) (کلیدواژه: شاعران و موسیقی دانان - نقل داستان های ملی و پهلوانی ذکر هر دو مورد نمره کامل تعلق می گیرد.)	درس ۱، ص ۲
۷	الف) کورش نه به دلیل سرزمین هایی که گشود، بلکه به خاطر شخصیت انسانی همواره تحسین و تکریم شده است. (./۵) در روزگاری که قتل و غارت و کشتار، روش معمول فرمانروایان و فاتحان بود، کورش با پرهیز از چنین رفتاری، شکل جدیدی از فرمانروایی را به جهان معرفی کرد. (./۵) (کلیدواژه: رفتار مدارا جویانه و انسانی کورش - پرهیز از قتل و کشتار) (ذکر هر دو مورد نمره کامل تعلق می گیرد.) ب) ۱- سواره نظام چابکی بود که در هنگام سواری تیراندازی می کرد و باعث از هم پاشیدن لشکر دشمن می شد. ۲- پیشینه صحرانوردی شان بود که به آنان توانایی جنگیدن و تحمل مشقت را داده بود. ۳- سواره نظام سنگین اسلحه که مجهز به زره و کلاه خود بود. ۴- استفاده از صدای طبل در آغاز حملات سپاه اشکانی معمولاً وحشت بسیاری در سپاه دشمن ایجاد می کرد. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد /۵) (کلیدواژه: سواره نظام چابک و تیرانداز - پیشینه صحرانوردی و تحمل مشقت - سواره نظام سنگین اسلحه - صدای طبل) (ذکر دو مورد نمره کامل تعلق می گیرد.)	درس ۹، ص ۸۴ درس ۱۱، صص ۱۰۷-۱۰۶

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: تاریخ ۱		رشته: ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع: ۱۰:۳۰ صبح		
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور داخل و خارج کشور خرداد ۱۴۰۳		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۳/۱۶				
پایه دهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحه: ۳ صفحه		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://azmoon.medu.ir		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره				
۸	الف) آتن مرکز فعالیت‌های فلسفی، علمی و هنری (ذکر یک مورد ۲۵/). تعلق می‌گیرد.) و نیز زادگاه مردم‌سالاری (دموکراسی) به شمار می‌رفت.(۲۵/). اما اسپارت، جامعه‌ای نظامی‌گرا و جنگاور بود (۲۵/). که به امور فرهنگی و هنری چندان علاقه‌ای نداشت. (۲۵/). درس ۶، ص ۵۲ ب) حکومت اشکانی به شکل غیرمتمرکز اداره می‌شد و اداره برخی از سرزمین‌ها و مناطق کشور به صورت موروثی در اختیار پادشاهان کوچک و حاکمان محلی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خویش استقلال داشتند. شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک طوایفی نامیده شده است. (۵/). اما پادشاهان ساسانی ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور را تقویت کردند. در نتیجه این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد. (۵/). (کلید واژه: حکومت اشکانیان: غیر متمرکز - حاکمان محلی - ملوک طوایفی (ذکر دو مورد ۵/). تعلق می‌گیرد.) + حکومت ساسانیان: ایجاد تمرکز - حکومت مرکزی - کم شدن حکومت‌های موروثی (ذکر دو مورد ۵/). تعلق می‌گیرد.)	۲				
۹	الف) ۱-شناسایی و کشف (۲۵/). ۲-حفاری (۲۵/). ب) ۱-سیاسی ۲-نظامی ۳-اقتصادی مخصوصاً تجاری ۴- انتقال اندیشه ۵- انتقال فرهنگ (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۲۵/.) ج) پارسایی (۲۵/). و عفت (۲۵/). د) ۱-آیین کشورداری و فنون سیاست ۲-شیوه‌های عمرانی ۳-شیوه‌های اقتصادی و تجاری ۴-ساخت بناهای باشکوه ۵-ابداع هنرهای جهانی ۶- مداراجویی فرهنگی و دینی (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۲۵/.)	۲	درس ۳، صص ۲۴-۲۵ درس ۱۳، صص ۱۲۰ و ۱۲۳ درس ۱۲، ص ۱۱۴			
۱۰	الف) ۱- تاثیر پذیری از دستاوردهای هنری اقوام و ملت‌های تابع ۲- استفاده از مهارت و استادی هنرمندان و معماران سرزمین‌های قلمرو تحت فرمان هخامنشیان ۳- ترکیب و تلفیق تجربه و سبک‌های هنری اقوام غیرایرانی با شیوه‌های بومی. (ذکر یک مورد کافی است. ۵/.) ب- وسعت قلمرو (۵/). (در صورتی که به هر کدام از موارد قدرت- شکوه و عظمت حکومت- گسترده‌گی امپراتوری اشاره شد، نمره کامل تعلق می‌گیرد.)	۱	درس ۱۶، ص ۱۴۳			
۱۱	بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند.	۰/۵	درس ۲، ص ۱۵			
۱۲	مهمترین پیامدهای کشاورزی عبارت‌اند از: ۱- کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائم ایجاد کردند. ۲- به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزار سازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند. ۳- در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد. (ذکر یک مورد کافی است.) (کلیدواژه: یک جانشینی و به وجود آمدن روستاها - تولید مازاد بر نیاز - تخصصی شدن کارها - شکل گیری تجارت - شکل گیری شهرها و تأسیس تمدن. (ذکر یک مورد کافی است.)	۰/۵	درس ۴، ص ۳۴			
۱۳	آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نیست، بلکه تمام قلمرو گیتی را در برمی‌گیرد. (ذکر یکی از مواردی که خط کشیده شده است نمره کامل تعلق می‌گیرد.)	۰/۵	درس ۱۴، ص ۱۲۸			
۱۴	به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی (۲۵/). به تدریج در مناطق مختلف ایران (۲۵/). رواج یافتند. درس ۱۵، ص ۱۳۸	۰/۵				

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: تاریخ ۱	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰:۱۰ صبح
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور داخل و خارج کشور خرداد ۱۴۰۳		
پایه دهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۳ صفحه	مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://azmoon.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

۱۵	۱- آنها قصد داشتند فرهنگ یونانی را در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا رواج دهند. ۲- ساکنان آنها وظیفه داشتند از وقوع شورش‌های احتمالی و هجوم طوایف کوچ‌رو جلوگیری کنند. ۳- از سوی دیگر، این شهرها زمینه گسترش فعالیت‌های تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک را فراهم می‌آوردند. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۰/۵). درس ۱۰، ص ۹۱	۱
۱۶	۱- بخشی از آثار تاریخی کشف شده به موزه‌های اروپا و آمریکا انتقال یافت. ۲- این آگاهی‌ها کمک کرد تا سلسله‌های پادشاهی مادی تا ساسانیان بهتر و بیشتر شناخته شوند و امکان تشخیص تاریخ واقعی از افسانه، تا حدودی فراهم آمد. ۳- کاوش‌های باستان‌شناسی و پژوهش‌های جدید همچنین نشان داد که چندین هزار سال پیش از مهاجرت اقوام آریایی، ساکنان فلات ایران به یکجانشینی و کشاورزی روی آورده و تمدن نسبتاً پیشرفته‌ای را بنیان نهاده بودند. ۴- تقسیم‌بندی جدیدی بود که مورخان از تاریخ ایران در دوره باستان ارائه کردند. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۰/۵). درس ۷، ص ۶۵ (کلیدواژه: انتقال آثار تاریخی به موزه‌های اروپا و آمریکا - شناخت پادشاهی مادی تا ساسانیان - یکجانشینی ساکنان فلات ایران قبل از مهاجرت آریایی‌ها - تقسیم بندی جدید تاریخ ایران (ذکر دو مورد نمره کامل تعلق می‌گیرد.))	۱
۱۷	۱- ضعف قدرت سیاسی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان؛ ۲- شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش‌های سیاسی؛ ۳- نارضایتی توده مردم از حکومت ساسانی به سبب وجود نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و عدم مقاومت جدی آنان در برابر اعراب؛ ۴- کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی به سبب طغیان رودخانه‌های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیر آب رفتن زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین)؛ ۵- پیام جذاب دین اسلام که جهانیان را به پرستش خدای یگانه و برابری و برادری فرا می‌خواند؛ ۶- انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۰/۵). درس ۱۰، ص ۹۸	۱
۱۸	عامل نخست، تأسیس حکومت مرکزی قدرتمندی بود که خاندان ساسانی با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی به وجود آوردند. (۰/۵). عامل دوم، رسمیت یافتن دین زرتشتی و افزایش نفوذ و اختیارات موبدان بود. (۰/۵). درس ۱۲، ص ۱۱ (کلیدواژه: تأسیس حکومت مرکزی قدرتمند - رسمیت یافتن دین زرتشتی) (اشاره به هر دو مورد نمره کامل تعلق می‌گیرد)	۱
۱۹	در زمان اشکانیان، ابریشم چین و ادویه هندوستان مشتریان زیادی در قلمرو روم داشت؛ بنابراین، درآمد هنگفتی از حقوق گمرکی، (۰/۵). عوارض حمل و نقل و راهداری، نصیب حکومت اشکانی می‌شد. (۰/۵). اما اشکانیان و ساسانیان هوشمندانه مانع موفقیت رومیان شدند. درس ۱۳، ص ۱۲۶	۱
۲۰	۱- حکومت ساسانی، این دین را دین رسمی ایران اعلام کرد ۲- با این اقدام، دین و سیاست به هم گره خوردند. ۳- از یک سو، پادشاهان ساسانی به پشتیبانی کامل از دین رسمی پرداختند ۴- و از سوی دیگر روحانیان زرتشتی، قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی را تأیید کردند. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۰/۵). درس ۱۴، ص ۱۳۳	۱

۲۰	جمع نمره	مصححین محترم لطفا در تصحیح سؤالات، توجه لازم به کلیدواژه‌ها داشته باشید.
----	----------	--

همکاران گرامی، خدا قوت، تمام موارد درخور اهمیت جهت نمره‌گذاری در راهنمای تصحیح نوشته شده است، خواهشمند است جهت رعایت عدالت آموزشی، اوراق دانش آموزان، صرفاً بر اساس راهنمای مذکور تصحیح و بازبینی شوند. با سپاس از مساعدت همکاران بزرگوار